

Vredništvo:

na Travniku št. 277. I. nadst. (opis
skrbni tudi za razpoložljivost).

Prejemajo se za plačilo vsakod.
na dan ali tudi v nedeljskem
jotku.

Plača se za vsako natlačeno vrsto
5 kr., če se oziroma samo
enkrat natlačie, da dvakrat, 10
kr., če trikrat, 15 kr., in t. |

DOMOVINA.

LIST

Izhaja vsak petek.

Narednina s pošilmo vrednata
za celo leto 2 gold., za pol leta
1 gold.

Naročila pisma in reklamacije
naj se pošiljajo vredništvu.

Posamni listi se prodajajo v
Gorici pri bukvarji g. Schary
na Travniku po 4 soldo.

posebno za primorsko-deželno, pa tudi sploh slovenske zadeve.

„SLOVENSKI KLOBUK.“

Sp. A. Ž.

VII.

(Konac VII.)

Da so bili Slovenci res pohlevni in miroljubni, spriduje vna njih prošlost. Čudo veliko sveta, sedanje Rusijo, Avstrijo, Turčijo in pol Nemčije so zavzemali, vendar niso delali Evropi še na pol ne tistega strahu, s kakoršnim so drugi zelo manjši narodi: Huni, Obri, Madžari, Turki svet protresali. Tiho in mirno so živeli po širokih ravninah vzhodne Evrope. In kedar so bili primorani vojsko začeti zoper nepokoje, prevleke krivice delajoče sosede, niso v svoji oblasti obdržali sušnih ljudi, ki so bili v vojski vjeli, ampak so jim privoščili mir in svobodo, kakor sami suhi. To potrjuje bizantinski car Leon VI. s temi besedami: „...ut post eertum illud tempus, si (qui bello capti apud ipsos i. e. Sclavos versabantur) vellont, aut ad suos cum stipulata quadam mercede reverterentur, aut sin mallent apud ipsos esse—liberi atque amici permanerent“ (beri: Tacita, c. 18, n. 104).

Da so bili Slovenci tudi poljedelci in trgovci, a valed tega priljudni in gostoljubni, vidi se na mnogih znamenjih:

1. Pri Slovencih so imeli veljavo in imenitnost tisti, ki so steli veliko zemljišč v svojem posestvu. Zato je bilo ime „kmet“ častno kakor današnji dan

„posestnik“. Slovenski knezi so steli tudi nekoliko „kmetov“ med svojimi svetovavci. Temu daje spridu- vanje prestaro pismo „Libušin sonč“, v katerem se bo- re, da je knjugina Libuša za neko sodbo v posvet skli- cala: „...kmeto, lehe in vladike“. Tudi danes ni lah- ko biti „kmet“. Pravijo namreč ob goranji Soči: „He, on je kmet, a mi smo bajtarji.“ Od tod pride, da je v prostornejših dolinah (n. pr. v Koharidu) veliko hiš s primkom „Gruntar“, kar pomeni Grundbesitzer.

2. Beseda „žlahta—žlahnik“, ktera se sklada s poljsko „szlachta—szlachci“ in s češko „šlechta—šlech- tič“. Ona prihaja namreč od korenine „löh—ljah“ s priduškom „š“ ali „ž“, „löh“ pa od „lêha“ (Acker- beet), ki jo vsaki kmet pozna, ker na „lêhah“ veliko upanja ima. Tudi „lêhi“ so bili pri Libušinem sveto- vavstvu; tedaj je tudi ime „leh“ častno kakor „kmet.“ Od „žlahta“ (česk. „šlechta“) prihaja nemška beseda „Geschlecht“ (oder was?), ktera se rabi namesto stu- ronemške „ohunni.“ Zda pa recite Nemci, da si niste ničesa pri Slovencih izposodili!

3. Med tem ko so druga ljudstva okoli „romala“ kakor razplašena divjačina ter zgala in ropala, so ime- li Slovenci svoja stanovitna prebivališča v „selih“, „gradiščih“ in „belih gradovih.“ Zato se nahajajo še danes mesta s slovenskimi imeni po širokih planjavah—in naj več po planjavah—dasiravno mi več tam slo- venskih prebivavcev že veliko sto let ne. Kje so pa spominski divjih narodov?

ZABAVNIK.

En presničt dan tu Mišielavi hiši.

Odloimek iz humoreske v primorsko-gorjanskem podnarečji.

(Spis. Fr. Kobjarkoz).

Jouha, kakuo me serbi, glih tkuo, ko b' mou sa- mih ščirovcev po žnotu. Pa sej m' je deu Patakunju, ko sem Mišco snubu: Mišela, to ti poviem, čaj in po- terp', še nis' za ženitu, buoš že vidu, k' se buoš še kesu. Zda maš no liepo jen veliko hišo ku no kosarno, nse je čisto in bielo tu nji koker tu cirkvi. Tud Rob- ču se je oženj, je tud neki peržonj, ali ki-čes, po- priedi je stau ku an groftu sôji biši, seda mu use na- ruobe grie, seda rogiu' jen grimlje noterka, do ni več shajat' z njim. Use štuljon lazi okou, kir ga jeza gri- ze. No Mišela, to ti poviem, do buoš viedu: per že- nitvi je velika štanta. Tkuo mi jo je Patahanju povie- du, pa ki, ko ga niesem poslušu! Tud rjava Jožkuka m' jo je takuo osolila, pa de b' to hduo ušahalo, še le fige sem ji pokazu za te mudre besiede. Rajž na mlieci! Use je glih tkujste tu moji biši. Sej sem se ta po nri sili ženit', za neč niesem tá buogat' muo-

drih ledi, seda pa dielam pokuoro. Kar 'mam Mišco tu hiši, od tiega ni več meru tu moji biši. Zda 'ma abu tu glavi, zda je žalec boli. Zda ji bigna ne diši, kir ji serce pluje po nji; al 'ma pošast, al pa merzel- co, al ki uraga še 'ma na zadnje. Sak dan jo ki boli, de muore miet' gries na žopi. Seda je pa še le legla, sej veste no, de me buo kono, še le zda se buo med- hala....

Stara Žuorinka je nuob 'n dan per nji, skuoz ji ki muška jen mečka, k' je meknuo ku 'n muočnik. Zatuo ji pa muorem dat' ki sežuola jen kako kračo za luon. Tud ta uragava Šumluka ji skuoz ki perne- se, pa usako meglenje se ti babi usta bežgajo od že- je. Če buo le še kake tiedne tkujste, ne buo več vina tu muoji lodrici, pošliedi sem pa gou, koker šimja....

Pa usi ti rezjanski kozlič! zaki sem peršu na vert? Sej ne buom japk brau, de zjam tu njó gore? Cielo juternje so zie moternjam okou ku 'na šmielca, de ne vjem, čje so mo glava derži.... Aha, seda viem, rica muoja velika arieča, de sem se spnohan. Sej m' je diela popriedi: Moušo, 'm ne pojdeš donka po duoh- terja? — buoga rievu, tkuo zguodo morem jeti podru- zanolj tebe, pošliedi buoš pa set, k' me ne buoš več vidu.....

4. Kako izvrstni poljedelci so bili Slovenci, pričam nemški Apostelj (sv. Bonifaci), ker je Slovence poklical, da so široke puščave okoli Fulde v lopo polje spremenili. Sv. Bonifaci je bil (od leta 732) viši škof, je ustanovil imeniten samostan v Fuldi (Kurhesen), učil je sv. vero po nemških deželah; bil je tofaj mož učen, delaven in dobro sonarjen z nemškim poljedelstvom, poklical je pa Slovence v okolico Fulde. Kulturonošci, berite Willibaldi „Vita st. Bonifacii“, o. 24, potem pa recite Slovenom: „Küss die Hand!“

IMENA IN PRIIMKI.

(Spis. A. Marušič. — Dalje; gl. II. 33, 35, 37 in 38.)

Starorimska imena.

Pri rimskih imenih je treba narpopred razne stanove, namreč *prostorjenih*, *sužnih* in *oprostenih* razločiti, in v slehernem teh stanov spet med spolom in spolom, med časom in časom razloček delati.

Kar se tiče možkih imen, nahajamo v pravljičah in stari zgodovini le po eno ime, n. pr. Romulus, Faustulus; kmalu pa že po dve: Numa Pompilius, Ancus Martius. Že v prvih časih samovlade nalotimo na 3 imen; rekli so jim *praenomen*, *nomen* (nomen gentilitium) in *cognomen*; prvo se vjema z našim krstnim, drugo z rodbinskim, tretje z družinskim imenom, ali priimkom; n. pr. Cajus Julius Caesar. Cajus so ga klicali doma, Caesar je bil njegov priimek v današnjem pomenu, in sicer kot vrh ali veja Julske rodovine, ktera je obsegala več družin. K tem 3 imenom je pristopilo včasih še četrto, kakor pri Scipionovih znana naimka Africanus in Asiaticus, kakor pri današnjih Rusih Krimski, Zabalkanski. Temu 4. mu imenu so rekli *agnomen* (naimek). To je redna in pravilna zaznamba oseb, ki pa ni brez izjem. 1.) Odpadel je večkrat *cognomen*, n. pr. C. Marius, 2.) ali rodbinsko ime (n. pr. (Marcus) Agrippa (gent. n. Vipsanius) C. Caesar. 3.) odpadla sta rodb. ime in priimek in ostalo le predime, n. pr. Gajus (slaven pravoslovec); tako se imenujejo dandanašnji škofje, knezi in mnihi.

Za cesarjev in deloma že v prvem stol. po Kristusu in še več pozneje so nastopile te-le premenitve. Za Antoniev p. so imeli po dve predimeni in poprejšni priimki (cog.) so postali predimena (narobe kakor pri nas, kjer postane iz Janeza, Janežič) n. pr. Magnus Ennodius. Tudi več rodb. (gent.) imen nahajamo na mestu enega; in v teh časih najdemo težko imenitnega moža, ki bi dveh ali celo 3 ali 4 rodb. imen ne

imel; primer s 4: L. Fulvius Gavius Numisius Petronius Aemilianus. (Dandanašnji nasproti je navada, da dajo po več krstnih imen, p. v Spaniji imenitnim oboham po 18—24), Med taka „gentilna“ imena so vtikali priimke; pa tudi še druge premenitve in zmešnjave so bile v navadi.

Kar se tiče priimkov (cogn.) so imeli tudi po 2; kot prvo je veljalo večkrat predime kakoga imenitnega predoda, kakor imamo tudi mi priimke po predodih, p. pri starih Baštjanih priimek Baštjančič. Tako za Augusta cesarja L. Aemilius Lepidus Paulus. Poproščan prachomina so postala cognomina (pri nas je Janež brez premembe priimek.). Navado so imeli tudi, osebo v družini ali rodovini ne po predimenu, ampak po priimku zaznamovati; (to navado so dandanašnji visoko plemstvo deloma poprijema, grofjuja govori o grofovskem svojem možu po priimku.)

Tako nahajamo tudi na denarjih in spominkih mesto popolnega imena le priimek (cogn.), p. namestu Q. Petilius Rufus, ki je bil Domitianov tovarš o 9. konulat, beremo le Rufus.

Sploh obstojijo imenske premenitve poznejši časov le v nevslednem pomnoževanju in kopičenju imen.

Pri ženskih imenih je veljalo to pravilo, da so se hčere po gent. očetovem imenu z žensko končnico a imenovali; n. pr. Ciceronova hči, Tulia; v časih se jo pristavljali še priimek (cogn.); večkrat pa, in pri nezakonskih otrocih vselej, se je paupotrebovalo materno gentilno ime. Ženska imena so se navadno pomanjševala, sosebno kedar so bila, kakor bomo potle ališali, iz rod-nih številnic izpeljana; n. pr. Tertulla, Quartilla (po naše nekako: Tretjička, Četrtrička, po analogiji Marička.) Zakonska žena je imela mnogokrat možovo gentilno ime (ne priimek); to kaže, da sta bila on in ona po ravno tistem gospodarji oprostena sužna.

Oprostenci. Imena oprostencev so bila sploh po imenu oprostečega gospodarja narejena; nektera pa vendar spet različna in sicer po tem, ko so bili sužni pri skupščinah, p. mestih ali državi v službi, ali pa lastnina zasebnikov ali celo cesarske rodovine. Oprostenci mest so dobili po mestu gentilno ime; predime so si sami izbrali, poprejšnje ime pa so kot *cognomen*, kot priimek pristavili, p. Publius Pisaurius Achilles, rodov. ime po mestu Pisaurum; včasih so si kot nekdanji „servi publici“ ime Publicius dali, n. pr. nek sužen starotržaškega mesta (Tergeste), ki se je kot sužen Felix klical, imel je kot oprostene ta 3 imena: C. Publicius Felix. Privatni oprostenci so sprejeli predime

Proa tkuo m' je diela... pa sej b' žie poterpu, ko b' le presnieta Šumluka tako šuš tu ustah ne me-la. Zda pa Mišela dobro spredomisli, ki dielaš, zda žje dergač ne buo, ko de griek dou po duoterja.....

Tkno je Mišela gonoru na vertu. Seda si porou-na klobuk, popihne jen otriese senuó rez bergičš, jen grie douka tu miesto. Ko pride tje, poterka per duot-terji na uratu.

No Mišela, 'maš kak marnj za mé? " ga pra-sajo noterka gospuod; poviedi, ki te nosi zda tuod-kija?"

"I de b' te hduo"... zareži Mišela jen zasučo klobuk po roceh, "naj ne zamier'jo, muoja žena je le-gla, jen tako me je pognala po duoterja; tuo je poč sitno ku bob, pa enkar naj se ne bojijo, buom žie use plača."

"Mišela!" odgovori gospuod duotter, "ki upaš mar, de te ne poznam? Bruozer tebe, sej 'maš še tki, de me plačaš. Zda pa Mišela, pojdi domou, jen prie-den se t' bizna počuha, sem tudi jest tom gore."

Jejmenejčca, kakuo je Mišela koruncu gore po klanču, de so se mačke zuvale jen se je kadilo za

njim; ai pried'u je biu na verhu, žie perropotia n ko-leselj z liepim šimeljnam za njim.

"Rajž na mlieci! tuo je gospuod duotter. Hm, Mišela, tuo buo koštalo, sevide, seda pa le globoko tu uaržet. Pa ki se če, korajža velja jen velik klouo poterpljenja!" Tkno je Mišela gonoru, in merščalce je dobiu po žuota.

Zda stuopi duotter tu bižo, pa tud Mišela se po-tohuli tiho noterka glih tkno, koker bi biu ki ukradu donka tu miesto.

Pa zaki je tuo zelleno testuo tuki?" praša go-spuod duotter, ko vidi tomle na mizi 'no pouhno sklic-do zelien'ga muočnika jen plskerč z nlečnim pefinam noterka.

"Rajž na mlieci! Šumluka je tuodi pernesla," se oglasi Mišela prou muodro.

"Za skuozi Baoh!" kerči gospuod duotter, "ki s' pa tkuo zarnobljen, de tuo terpiš? Ki češ sojo ženo umorit? Tuo je škodljivo ziele, de buoš viedu." itd.

Prip. To sem sastavil, da bere si občinstvo tudi to podarč-ja. G se ne izgovarja čisto, ampak kakor ga nekteri Nemci izgovarja, koker pol A. Drugo je skoro vse fonetično. Pa.

in gent. ime poprejšnjega gospodarja, svojo poprejšnjo ime pa so obdržali kot priimek (cogn.), n. pr. sužnik Lucius Atilius Crescens, z imenom Trophimus, so je klical kot oprostence L. Atilius Trophimus. Oprostenci rimskih gospa so sprejemali razen rodb. imena gospa, tudi predimé njenega očeta ali varha (patronus), n. sužnji Volumnius z imenom Isidorus, so je klical kot oprostence C. Volumnius Isidorus. Oprostenci cesarjev in cesaric so obdržali poprejšnje ime. So vo, da tudi to pravilo ni brez izjem; opomnim naj le, da oprostence je dobil včasih ime kakoga gospodarjevega prijatelja, ki so je bil morebiti za oprostence njegovo potegnili.

Sužniki so imeli praviloma le po eno ime, v starih časih zloženo iz gospodarjevega imena in besede „puer“, n. pr. Lucipor, Marcipor; pozneje, ko so se sužnji zmiraj bolj množili, so imeli mnoga imena, narejena po rojstnem kraju, po mestu, kjer so bili ukupljeni in po družih okoliščinah, ali pa po volji in domišljiji gospodarjevi, kakor pri nas konji. Za sužnjo so se upotrebovala velikokrat grška imena. Nahajamo pa tudi po dve združeni imeni, katerih eno s končnico „anus“, brž ko ne v spomin na popr. gospodarja n. pr. Hermen Claudianus.

(Dalje prih.)

ŠOLSKE ZADEVE.

Letošnje „letno sporočilo glavne šole ipavsko“ obsega razen statičnih razkazov in drugih navadnih šolskih stvari, spis: „Sostavi naj se popolni dnevni red, po katerem naj bi se na tanko ravnal vsak učitelj, da bi v cerkveni in državni zadevi izvrstno zadostoval svojemu poklicu“! Spis: S. Hiti, učitelj na Slapu (Ip.), in govoril v občnem učiteljskem zboru v Ipavi 25. julija 1867. Spretno pisani sostavek se dobro vjema, kakor z namenom učbenim in učiteljskim, tako z namenom konečnim. Sporočila ljudske učilnice.

VELASLOVSTVENE STVARI.

Dobili smo te dni v „Dom.“ že naznanjeno bukve za župane. Pravi naslov (imé) jim je: „Oblast in opravi, ktere imajo po občinskem zakonu občine in župani s občinskimi odborniki vred.“ Vse, kar gapopadajo, je na eni strani slovensko, na drugi nemško, in to se nam zdi za začetno dobo slovenskega zapanovanja praktično; ako si mislimo „bürgermajstre“ katerim je „bürgermajster biti“ in „nemški (!) govoriti in pisati“ identično. Našim polasčenim „podestatoni“ je nemški tekst nepotreben.

DOPISI.

Iz Čepovanske doline. 24. septembra. Včeraj okoli 3. ure po poldne se je usula pri nas toča in nas je zelo ustrašila; pa kmalu je prenehala, in znatno škodo ni bila še storila. Mislili smo si: no, saj ni še tako huda. Pa proti večeru se drugi oblaki od jugozahodne strani nanagloma pripodé, burja jim pride nasproti, hipoma se zatemni, in huda nevihta se vzdigne, taka, da stari ljudje hujše ne pomnijo. Kakor bi trenil, že začne pometati dravje sila veliko in debelo, raznesel je vihar in daleč odnesel mnogim suhotam strešnice, nekod prav do čistega, nekterim pa je celo steno na podrl. Stoge obložene veči del vse, je prekučnil; izmed kozolcev je pa dvema po pol stebrov do tal posul in, se vo da, tudi ostrešja polomil. Zgodila se je med tem tudi še druga nesreča. V eden teh kozolcev so bili ljudje s palja pod streho prileteli; kar so posuže na enkrat steber in dva pod se spravi, ter eno odraslo deklino vso premalo tako, da je kmalu dušo izdehnila; druga oseba se je pa vendar rešila, in je le nekaj ranjena.

Sploh je škoda velika, zlasti na ujd, ktere dosti so ni bilo požeto. Bog nas varaj hude ure! St. P.

V Kobiljeglavi na Krasu 2. oktobra. Zahvalujemo se sl. yodstvu Čitavnice komeške za vljudni sprejem 15. septembra t. l. in tudi č. g. dopisniku v poslednjem (39) listu „Domovine“ za morda nezasluženo pohvalo. — Žal nam je pa, da v dopisu iz Komna ni imenovan šolski mladini goriški dobro znani g. Janke Kavčič; kajti ravno on je bil krona obeh povskih društev, in to s svojim krepkim II. basom. — Torej naj mu mi tukaj očitno srčno zahvalo izrečemo za prijazno pripomoč.

V imenu petcev kobiljeglavskih

Jožef Abram.

DOMAČE VESTI.

V Gorici 4. okt.

— Znano je, kako svečano in navdušeno je letos okraj karminski god cesarjevega rojstva, 18. avg. t. l. obhajal. Na dotično sporočilo so blagovolili Nj. Vel. prevs. cesar z najvišim sklepom od 7. sept. t. l. odpisati, da so lojalnost in domorodnost Karmincev na znanje vzeli in da jih je to veselilo.

— Danes 4. okt. je bila v vel. cerkvi slovesna maša za prevs. cesarja; maševal je, ker ni nadškofa doma, prvostolni prošt, pré: g. Avgustin bar. Codelli. Sinoči ste igrali obe voj. bandi popred na Travniku, potle ste mesto obhodili.

— Vljudno naprošeni priobčujemo to-le: „Görzer Wochenblatt“ bo izhajal pod vredništvom Henrika Penna od 1. januarja 1868 z naslovom: „Südlüche Grenzpost“ v večji obliki dvakrat na teden; on jo nar dalje proti jugu pomaknjeni organ, ki v nemškem jeziku izhaja.

— Na tukajšnji mestni glavni šoli je ustanovljena služba s plačo 400 gold. za posebnega kateheta. Dosedaj je učil verstvo v vseh razredih vodja sam.

— Za tuk. protestantsko šolo je odmenilo mestno starešinstvo 100 gold.

— V seji 28. pr. m. septembra je tudi naše goriško mestno starešinstvo enoglasno sprejelo nasvet, da naj se pošlje državnemu zboru prošnja za odpravo konkordata. Peticijo ima napraviti odsek obstoječ iz dr. Pajerja, dr. Deperisa in A. Streinza. Prav imate! Semper eandem tandite in eundem! — Gutta cavat lapidem!

— Za zboljšanje oskrbnišnic za male otroke je mestno starešinstvo nekaj prav koristnega sklenilo. Več o tem prihodnjič.

— Prevzv. nadškof pridejo prve dni prihodnjega tedna z Dunaja domu.

— Ministerstvo za nauk in bogočastje je imenovalo učiteljskega pripravnika Vilhelma Urbasa rednega učitelja na tukajšnji c. k. viši realki.

— Tisti civilni stražnik — Mandricardo mu je imé — kateri je bil ranjen po noči od 23-24 sept., je umrl v nedeljo 29. a. m. Pri pogrebu v torek zvečer

*) Temu dopisu (ki nam je onkrat prepozno došel), naj dosta vno še to, da je po poprejšnjem odupnem vremenu po vsem Goriškem, in tudi nekaterih sosednih deželah omejen in naslednji dan ne navaden vihar razsajal in da je po viših gorah (Križu itd.) obilno snega padlo, veleč česar je nastal mraz skor kakor po zimi. Škoda na gozdju je velika: Sneg je zamedel tudi po viših gorah družini dolet — Na Koroskem je bila šla neka družba (tudi 2 gospa) na planino zavoljo razgleda, pa niso mogli nazaj; 2 dni in 2 noči so morali na gori o stati, ker niso mogli zavoljo snega nazaj. Bili so sicer v planinskih partijah; imeli so ogenj in drvi, ali Elvež jim je pokajal in so bili prisiljeni v naj večji nevarnosti dolet, če ne, bi bili umrli za takotjo. Vr.

je bil tudi okr. predstojnik in namestnik svetova, vee g. bar. Kubeck.

— 8. sept. je bila v gostivnici pri R. med oger-skimi in lovskimi podčastniki tukajšnje posadke krvava tepežnja; sukalo so se sablo in je bilo med lovci mnogo ranjenih. Izmed teh je umrl vodnik Kr. (od 20. lovsk. bat.); 28. sept. je bil slovesni njegov pogreb, — (Lovci pojdejo v kratkem od tod).

DRŽAVNI ZBOR

je imel, od kar smo zadnjič o njem govorili, spet nekaj sej in je nadalje obravnaval in dokončal znano novello (popravke) k kazenski postavi. Imel je zbor veliko opraviti s kaznjenci, z vjetniki; vrtelo se je razpravljanje krog tega, kakó z njimi ravnati. Staroje naše kazenske postave — se je reklo — so preostre, današnji napredek, človečnost tirja, da se milejšo ravna s kaznjenci. In to je prav — kedar je prav; zdi se nam pa, da zborni liberalci svojo „humanitát“ (človečnost) vendar le enmalo preveč po uših valjajo in njene principe na praktične razmere včasih napačno ali vsaj enostransko obračajo; menimo, da je veliko družih razmer in primerljivej v državi, pri katerih je djanjska izpolnitev človečnosti načel nujnejša, nego pri kaznjencih. Faktum je, da so vjetniki tudi zdaj v nar. ostrejši ječi — razun prostosti — na boljem, kakor milijoni in milijoni nar. poštenejših državljanov. Zakaj ni liberalizem (nota bene, naše zbornice liberalizem) tako radodaren tudi v družih ozirih? zakaj n. p. nar. zvestejšim narodnostim nar. naturesnejše pravice pridružuje, zakaj kar je njemu prav, v družim ne privošči? — V odeskih državno-zbornih tudi vsi kamni meljejo. — Deputaciji za finančno poravnavo med Ogersko in našimi deželami sto svojo delavnost končali; v kratkem pride, kar ste naredili, v polnem zboru na Dunaji in v Peštu na dnevni red. (Zbor ogerski se je snidel 30. sept.). — Državni zbor dunajski je, kar se tiče strank in politiskih načel, ves razrušen; nihče ne vé kam spada; ravno se napravljajo novi klubi. Zato gre pa tudi z zidanjem, kakor pri babilonskem stolpu.

OGLED PO SVETU.

Na sv. Venceslava dan, 28. sept. so obhajali Čehi petdesetletnico, kar je najdel rajski učenjak Vencesl. Hanka kraljedvorski rokopis, t. j. odlomke ali spominko nar. starošje češke književnosti iz 9. in 10. stoletja, kateri, v vse jezike prestavljeni, so veliko pripomogli, da se je zbudila med Slovani ideja vzajemnosti in občestva, ktera postaja od dne do dne silovitejša. Svečanosti kraljedvorske nosijo značaj te ideje. Razgrnil se je pri tej priliki spominek Hank-ov; in so imeli česki prvaki zelo pomenljive govore. — Kar smo v poslednjem listu le kot govorico omenili, bilo je res: Garibaldi-a je dala italijanska vlada vjeti in v trdnjavo Alessandrijo odpeljati, sicer pa se je vsó to opravilo prav z žametovimi rokavicami. Vsled tega je začela prenapeta narodna, ali prav za prav prekucijska stranka v Florenciji in družih večih mestih rogoviliti in delati, kakor da bi se hotela zoper vlado spustiti; minister Ratazzi je moral marsikako grenko požreti; on pa pravi, da mož beseda biti in storjene pogodbe zvesto izpolnovati, ter vsacega podložnega, naj si bo kdor hoče, prisiliti, da se postavam uklone — to da mora vsaka poštena vlada storiti. Italijansko ministerstvo pa ni Garibaldijevemu pamerjanju v okom prišlo, iz ljubezni do papeža in iz spoštovanja do pje govih pravie, ampak samo zato, ker se ji ne zdi politično, tako na vrát na nos na Rimsko dreti, kakor Garibaldi s svojo predrzno, pa nepremišelno in presmojeno mladino hoče.

Nar. tolnjajši vzrok takega vladnega ravnanja je pa — Napoleon in na vsak njegov migljaj pripravljeno francosko brodovje v Talonu, kar toliko pomeni, kakor da bi rekel: Spravite mi starega noreca s poti, če ne, bo sto letell nas (Francozo) zopet v Rimu. Francosko zagorje v čelasi Italije so pa Lah boji, kot mu zatrdno, dokončno zedinjenje zadržuje in neodvianost kati. — Slavnu „vjetniku“ so ni pa nič zaloga zgodilo; od 28. pretekli. meseca je zó zopet na svojem kozjem otoku — na Kapri. Mesto, kjer so ga uni tedu zasledili, so kilče Sinulunga, nekdaš Asinulunga, t. j. dolga oslica. Oslica in kosa! Ni li to nomen et omen? — Danas (30. sept.) gre govorica, da se je vnel o Rimu punt zoper papeževno vlado in da so sv. Očev v Civitavecchia o ubožali, in nekteri naši Goričanje so zo videli (1) prvega papežovega ministra, kardinala Antonelli-a peljati se skoz našo postajo (1) Da je ta bosu je očitno; da se pa na Rimskem tudi brez Garibaldi-a, latiko kajz godi, ni nemogoče. V tem oziru in marsikakem drugem boddmo na vas, tudi na nar. hujšo pripravljeni! — Marsikaj kaže, da bodo prihodnje pomlad topovi grmeli; Na Pruskem Francoskem in tudi drugod zo zelo po smodniku diši. — Na Raki so iznašli neko na videz nedolžno mašino, s ktero so da ob vojski sovražna vojna ladja izpod vode vsa razgnati. Kako so tako mašino delajo, je za zdaj skrivnost; pravijo, da misli naša vlada to novo iznajdbo akupiti. — Viceadmiral Tegetthofa je Janrez prijazno sprejel, in govori se zdaj, da Maksimilijanovo truplo izroči ali njemu, ali pa vladi zedinjenih držav severno-amerikanskih. — Pri dunajskem nadškofu, kard. Rauscher-ju se je stralo to dni na posve 26 nadškofov in škofov. Zbor njih je končan; poklonili so Nj. vel. ocaju v razlobo listih cerkvenih sudov, v katerih hoče zdaj državi zbor vse premerediti. Nanaša se tovoj ta razlozba na konkurdat, šole, zakon itd. —

NOVIČAR IZ SLOVENSKEIH KRAJEV.

Na Ljubljane. Kmetijska družba Kranjska bo obhajala 24. okt. svojo stoletnico; imela bo slovesen občni zbor in izda spominsko medaljo. — Ljubljanski župan g. dr. H. B. Costa je županstvo po višem ukazu začelno drugim izročil, kar je večino meščanov zelo osupnilo. — Na štajarskem (v Mali, nedelji) je bila 16. sept. velika beseda na slayni spomin rajn. A. Kremelj-ju, fajmostru, cerkvenemu in zgodovinskemu pisatelju, kateri je spisal med drugim (po slovenski) zgodovino štajarske.

Umrli v Gorici:

25.9 Pizzulato Virginije, 10 l., n. uradnika žena, za plučnico; Andrej Manfredi, 18 m., kršćada otrok, za grčo; Luka Medveček, 5 l., diavarsja sin, za žorami; Viktorija Mandl, 26 l., učiteljka žena, za plučnico; 28.9 Terezija Zdroč, 69 l.; klohučarja vdova, za sušico; 29.9 Neža Markič, 67 l., kmetica, za starostjo; Karol Mandiccardo 45 l., civilni strahnik, zabodeh.

Uradni oznanilnik

Redakci. v. k. okr. sodnja v Kanalu razglasijo, da je razpisano konkurz čez vse premoženje Stef. Levpušiča iz Kala, in da se ista za njegovi upniki do 6. decembra t. l. pri isti sodnji oglašili.

Borsni kurs na Dunaji 2. okt. Metaliques 55:40; narodno posojilo 65:35; London 124:30; adžjo srebra 122:25; cekini 5:94¹⁰.

Loterijske številke zadnjše vžigajene: V Trstu 2. oktobra. 20, 51, 3, 30, 85; v Gradcu 25. sept. 75, 40, 51, 37, 30; na Dunaji 25. sept. 74, 27, 57, 9, 75.